

Súd: Mestský súd Košice
Spisová značka: 16Pc/44/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7121204465
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Andrejčáková
ECLI: ECLI:SK:MSKE:2023:7121204465.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Košice sudkyňou JUDr. Zuzanou Andrejčákovou v právnej veci navrhovateľky: A. B., nar. XX.XX.XXXX bytom C. X, D., proti osobe oprávnenej z vyživovacej povinnosti: E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, D., zastúpený JUDr. Dušanom Antolom, advokátom so sídlom Advokátskej kancelárie v D., D. XX, v konaní o zrušenie vyživovacej povinnosti, takto

rozhodol:

Návrh navrhovateľky **z a m i e t a.**

odôvodnenie:

1. Navrhovateľka sa návrhom doručeným súdu dňa 21.06.2021 domáhala, aby súd zrušil jej vyživovaciu povinnosť na už dospelého syna ako osoby oprávnenej z vyživovacej povinnosti. Svoj návrh odôvodnila tým, že rozsudkom Okresného súdu Košice I sp. zn. 16Pc/13/2019 zo dňa 22.05.2020 bola zaviazaná prispievať na výživu syna sumou 100,- Eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred. Proti tomuto rozsudku podala odvolanie, avšak odvolaní nebolo právoplatne rozhodnuté. Plnoletý odporca ukončil stredoškolské vzdelanie na F. G., H. X I. D. a získal výučný list. Poukázala na ustanovenie § 62 ods. 1 Zákona o rodine a dôvodila, že nakoľko odporca ukončil stredoškolské vzdelanie a je schopný sám sa živiť, vyživovacia povinnosť zaniká.

2. Oprávnený v písomnom vyjadrení zo dňa 31.07.2021 k návrhu navrhovateľky uviedol, že s ním nesúhlasí, že navrhovateľka mu dlhuje na výživnom 1.500,-Eur, že pre trvale zhoršený zdravotný stav si nevie a nemôže nájsť prácu a podal návrh na rozhodnutie o jeho invalidite. Výživu oprávneného zabezpečuje jeho stará matka H. B., ktorá je dôchodkyňa s nízkym dôchodkom, takže jeho výživné je veľmi sťažené.

3. Oprávnený na výživné súdu dňa 22.11.2021 doručil listinné dôkazy a to správu Psychologickej ambulancie Psychotop, s.r.o. zo dňa 19.10.2021, lekársku správu zo dňa 19.10.2021 z J. D., Psychiatrická ambulancia pre dospelých, Oznamenie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice zo dňa 07.09.2021 o jeho zaradení do evidencie uchádzačov o zamestnanie odo dňa 01.09.2021, lekársku správu z UNLP Košice zo dňa 30.07.2021 z ortopedickej ambulancie, Potvrdenie Sociálnej poisťovne, pobočka Košice zo dňa 12.11.2021 o tom, že oprávnený si dňa 20.07.2021 uplatnil nárok na invalidný dôchodok.

4. Súd rozsudkom č.k. 16Pc/44/2021 – 50 zo dňa 19.01.2022 rozhodol tak, že návrhu navrhovateľky vyhovel a zrušil vyživovaciu povinnosť navrhovateľky A. B., nar. XX.XX.XXXX voči E. B., nar. XX.XX.XXXX určenú rozsudkom Okresného súdu Košice I č.k. 16Pc/13/2019 zo dňa 22.05.2020 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č.k. 8Co/54/2020-122 zo dňa 29.09.2021, počnúc dňom 01.09.2021 do budúcnosti. V podstatnom toto rozhodnutie odôvodnil tým, že mal za preukázané, že vyživovacia povinnosť navrhovateľky voči oprávnenému sa dňom 01.09.2021 skončila. Oprávnený

ukončil stredoškolské štúdium, nepripravuje sa na budúce povolanie ďalším štúdiom, zaevidoval sa do evidencie uchádzačov o zamestnanie na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach dňom 01.09.2021 a je spôsobilý samostatne sa živiť, tvrdenia o jeho nepriaznivom zdravotnom stave súd nepovažoval za také závažné, aby mu bránili vôbec sa zamestnať, môže vykonávať také pracovné činnosti, ktoré sú primerané jeho zdravotnému stavu. V čase rozhodnutia súdu bol produkovaný iba dôkaz o tom, že si uplatnil nárok na invalidný dôchodok, avšak rozhodnutie o jeho priznaní súdu nebolo predložené.

5. Proti tomuto rozsudku podal oprávnený odvolanie, o ktorom rozhodol odvolací Krajský súd v Košiciach.

6. V priebehu odvolacieho konania oprávnený súdu doručil dňa 16.05.2022 Rozhodnutie Sociálnej poisťovne, Ústredie, zo dňa 27.04.2022 o priznaní invalidného dôchodku od 25.07.2019 v sume 232,70 Eur mesačne, súčasťou ktorého je aj odborný posudok posudkového lekára o invalidite zo dňa 22.04.2022, potvrdenie Sociálnej poisťovne, Ústredie, zo dňa 27.04.2022 o vyplatení dôchodku za obdobie 25.07.2019 do 03.06.2022 v sume 8.303,54 Eur, dňa 07.07.2022 oprávnený súdu doručil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice zo dňa 27.06.2022, ktorým vyhovel žiadosti o vyhotovenie preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom, predložil lekársku správu vypracovanú posudkovým lekárom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice zo dňa 24.06.2022 o miere funkčnej poruchy.

7. Odvolací súd uznesením č.k. 8Co/15/2022 – 105 zo dňa 18.10.2022 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie v podstatnom dôvodiac, že v priebehu odvolacieho konania vyšli najavo nové skutočnosti majúce za následok zmenu pomerov, ktoré majú významný vplyv na posúdenie návrhu na zrušenie výživného. Odvolací súd uložil súdu prvej inštancie zaoberať sa vplyvom rozhodnutia Sociálnej poisťovne a odborného posudku o invalidite na posúdenie schopnosti oprávneného samostatne sa živiť a tým aj na samotný návrh na zrušenie výživného, Poukázal na to, že len samotná skutočnosť, že dieťa nadobudlo pracovnoprávnu spôsobilosť, nemá vplyv na zánik vyživovacej povinnosti rodičov. Rovnako nestačí preukázanie skutočnosti, že dieťa je už schopné nejakej - hocijakej zárobkovej činnosti.

8. Súd v zmysle záverov odvolacieho súdu doplnil dokazovanie.

9. Na prejednanie veci nariadil pojednávanie na 14.04.2023, ktorého sa zúčastnili navrhovateľka, oprávnený a jeho právny zástupca. Na pojednávaní dňa 09.10.2023 sa zúčastnila navrhovateľka, oprávnený, jeho právny zástupca sa nezúčastnil z dôvodu kolízie termínov pojednávaní.

10. Súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania, listinnými dôkazmi predloženými účastníkmi konania (viď bod 3., 6. tohto rozsudku), listinnými dôkazmi, ktoré si sám vyžiadala (žiadosť pracovnej agentúre H. F., K. L., H. E. M. L., N., žiadosť F. G. H. X, D., zamestnávateľovi navrhovateľky) a zistil tento skutočný stav vecí:

11. Výživné navrhovateľky na oprávneného bolo určené rozsudkom Okresného súdu Košice I č. k. 16Pc/13/2019 zo dňa 22.05.2020 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 8Co/54/2020-122 zo dňa 29.09.2021, v zmysle ktorého navrhovateľka je povinná prispievať na výživu odporcu od 21.10.2019 sumou 100,-Eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám odporcu. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 18.11.2021.

12. Navrhovateľka vo svojej účastníckej výpovedi v podstatnom uviedla, že trvá na zrušení jej vyživovacej povinnosti nakoľko jej syn je dospelý, skončil strednú školu s výučným listom, teda je schopný pracovať a riadne sa zamestnať, jeho diagnózy nie sú takého charakteru, aby sa nemohol zamestnať, ak by boli naozaj také závažné, tak by nebol schopný dokončiť strednú školu, má za to, že si môže nájsť prácu alebo brigádu na pár hodín napríklad ako dokladač tovaru. Bolo by vhodné, aby sa zaradil do bežného života, nakoľko je to mladý, šikovný a životaschopný chlapec. Uviedla, že o syna sa starala do jeho 17 rokov, pravidelne s ním chodila k lekárovi na vyšetrenia, aj k psychológovi aj k psychiatrovi, podľa jej tvrdení mal problémy iba s učením, pretože mal dyslexiu, ale nič mu nebráni v tom, aby pracoval v odbore, v ktorom sa vyučil. Poukázala na svoju nepriaznivú životnú a finančnú situáciu. Uviedla, že od posledného pojednávania už nebyva na C. XX I. D. v byte, kde predtým

žila s manželom, teda s otcom odporcu, nakoľko ju po rozvoде vyhodil, iné bývanie jej nezabezpečil a doposiaľ nemajú majetok vysporiadaný, býva v byte u svojich rodičov, ktorým neplatí nič, pretože nemá na to dostatok peňazí. Po uhradení všetkých dlhov jej ostane mesačne 50,-Eur. Exekútor jej sťahuje peniaze, nakoľko neplatila riadne a včas výživné na syna, zároveň spláca úver v F. F. mesačne vo výške 307,21 Eur, ktorú vzala spolu so synom O. ako spoludlžníkom, ten však nijakým spôsobom sa na úhrade tejto pôžičky nepodieľa. Súdu na pojednávaní dňa 09.10.2023 predložila krátkou cestou na nahliadnutie exekučný príkaz na vykonanie exekúcie zrážkami zo mzdy a príkaz na úhradu trov exekúcie oprávneného súdneho exekútora zrážkami zo mzdy zo dňa 13.02.2023 a tiež informácie o spise 114EX 42/22 ku dňa 19.07.2023, kde je uvedené, že vymáhaná suma zostáva vymôcť 751,64 Eur, nároky exekútora sú spolu 964,80 Eur, z toho ostáva vymôcť 116,89 Eur, zákonná odmena uplatnená vo výške 706,60 Eur ostáva uplatniť 37,40 Eur. Čiže zostáva vymôcť 751,64 Eur na vymáhanej sume výživného, 116,89 Eur na odmene exekútora. Uviedla, že pracuje ako J. na základnej škole, jej čistý príjem je asi XXX,-XXX mesačne, peniaze vynakladá iba na cestovné 25,-Eur a lieky 40,-Eur. Uviedla, že má aj zdravotné problémy s kolenami, chrbticou, chodí na hematológiu, gynekológiu, bola dvakrát na zákroku. Nebola práceneschopná, ale čerpala dovolenku.

13. Navrhovateľka súdu dňa 23.01.2023 predložila Príkaz na začatie exekúcie zrážkami zo mzdy a z iných príjmov zo dňa 20.01.2022 vyhotovený súdnym exekútorom P. K. D. Q., kde vymáhanou sumou je suma 2.452,60 Eur ku dňu 20.01.2022 a bežné výživné 112,-Eur mesačne (bežné výživné vo výške 100,-Eur +trovy exekúcie 12,-Eur mesačne).

14. Zároveň súdu predložila Zmluvu o splátkovom úvere uzavretú so F. F., H. dňa 07.04.2017 ako veriteľom, z ktorej vyplýva, že ju uzavrela spolu so synom O. B., nar. XX.XX.XXXX obaja ako dlžníci, na základe ktorej im bol poskytnutý úver vo výške 20.000,-Eur s mesačnou splátkou 307,21 Eur a konečnou splatnosťou 12.04.2025.

15. Zamestnávateľ navrhovateľky Základná škola C. XX, D. súdu na základe žiadosti oznámila, že navrhovateľkin priemerný mesačný zárobok za obdobie január 2022 až júl 2023 bol v priemere 637,-Eur mesačne.

16. Oprávnený na výživné vo svojej účastníckej výpovedi v podstatnom uviedol, že nie je zamestnaný. Býva v byte u starej matky zo strany otca na D. X I. D. spolu so starou matkou a svojim bratom. Otec býva vo svojom byte, ale sú v pravidelnom kontakte, otec ho navštevuje, nakupuje im a zásobuje ich. Jeho mesačné výdavky sú: lieky 50,-Eur, hygiena a drogéria 60,-Eur, strava približne 250,-Eur, nájomné +voda, plyn 100,-Eur, ostatné výdaje ako odev, obuv 50,-Eur. Otec mu prispieva sumou 50,-Eur ako vreckové. V písomnom podaní zo dňa 04.05.2023 uviedol, že už poberá invalidný dôchodok vo výške 278,-Eur mesačne, mesačné náklady na byt sú 13,-Eur plyn, 25,19 Eur elektrina, BPMK 132,02 Eur, wifi 22,80 Eur z toho na domácnosť prispieva sumou 150,-Eur mesačne. Je majiteľom účtu v F. F., ktorý si zriadil sám, má platobnú kartu, vie sám vkladať a vyberať peniaze, dispozičné právo má babka. Z peňazí, ktoré mu vyplatila Sociálna poisťovňa späťne na invalidný dôchodok si zakúpil ošatenie v hodnote 1.000,-Eur nakoľko pribral 40 kíl, zimnú, letnú a športovú obuv, dioptrické okuliare v hodnote 245,-Eur, nábytok ako posteľ, rošty, matrace v sume 599,40 Eur, skriňu 479,90 Eur + dovoz 120,-Eur +montáž 72,-Eur, knihy + čítačku na knihy, čo súdu zdokladoval príslušnými bločkami. Uviedol, že pracovať by chcel, ale všade ho odmietli. Navštevuje pravidelne ortopedickú ambulanciu Q. P. D. a psychologickú ambulanciu Q. M. R. a psychiatrickú Q. S. G.. Pravidelne chodí predpisovať lieky Oxazepam, Tiapridal, Flector a Piasclidine. Na všetky miesta kam chodí, ho doprevádza stará mama. Aktuálna výška jeho invalidného dôchodku je 308,-Eur mesačne. Navrhovateľka takto vyčíslené výdavky oprávneného nenamietala.

17. Z výučného listu vydaného Odborným učilištom H. X, D. dňa 10.06.2021 vyplýva, že oprávnený vykonaním záverečnej skúšky s celkovým hodnotením prospel sa vyučil v učebnom odbore 6491 G 02 obchodná prevádzka –príprava, skladovanie a predaj tovaru.

18. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice zo dňa 12.04.2023 vyplýva, že oprávnený bol v evidencii uchádzačov o zamestnanie v období od 01.09.2021 do 18.07.2022, kedy bol vyradený na vlastnú žiadosť. Počas tejto doby s úradom spolupracoval. V prílohe úrad zaslal aj potvrdenie o hľadaní zamestnania, z ktorého vyplýva, že dňa 20.06.2022 sa oprávnený zaujímal o pracovnú pozíciu čašníka u zamestnávateľa H. D. –K. F. so stanoviskom zamestnávateľa, že nemá záujem o prijatie a dňa 29.06.2022 u zamestnávateľa Realizácia a údržba okrasných záhrad Q. K. s rovnakým stanoviskom.

19. Súd dňa 26.07.2023 požiadal o poskytnutie informácie pracovné agentúry K. L., H. F. a Agentúry podporovaného zamestnávania pôsojace v Košiciach L. H. N., aby súdu poskytli informácie ohľadne zamestnávania osôb so zníženou mierou funkčnej poruchy, či poskytujú a vedia zabezpečiť prácu pre osoby s touto identifikáciou: vyučený pomocný skladník v učebnom odbore 6491 G 02 – obchodná prevádzka so zameraním na prípravu, skladovanie a predaj tovaru na Odbornom učilišti, ktorý získal nižšie stredné vzdelanie, bol pripravený pod odborným dohľadom zvládnuť činnosti pracovníkov s kvalifikáciou robotníckeho povolania súvisiace s výkonom práce s tým, že nie je schopný vykonávať samostatne činnosti robotníckeho povolania. Zároveň je táto osoba uznaná za invalidného s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 60 % v porovnaní so zdravou osobou, s pracovnou rekomandáciou, že môže vykonávať prácu podľa dosiahnutého vzdelania a pracovných zručností len v prostredí bez zvýšenej psychickej a fyzickej záťaže a bez hmotnej zodpovednosti. Ide o osobu s ťažkým zdravotným postihnutím a mierou funkčnej poruchy 50 % podľa zák. č. 447/2008 Z.z. a s diagnózou –ľahká mentálna retardácia, napr. v chránených dielňach, či je reálny dopyt na prácu pre osoby tejto kategórie zo strany zamestnávateľov, aké sú ich možnosti, či ponúkajú a sprostredkujú prácu pre tieto osoby na pracovnú zmluvu alebo dohodu, resp. či majú reálne skúsenosti v tejto oblasti.

20. H. H. F., F. súdu uviedla, že sú agentúrou dočasného zamestnávania a vykonávajú aj činnosť sprostredkovania zamestnania za úhradu. V ich predmete podnikania je v súčasnosti zo strany zamestnávateľov dopyt najmä po zamestnancoch, ktorí vykonávajú prácu na smeny 12 hodín denne v stoji, v tempe aj v noci. Najčastejšie voľné pracovné pozície sú na práce s rizikovými faktormi ako sú hluk, práca s bremenami, nočná práca, psychická a fyzická záťaž. So zamestnancami podľa žiadosti súdu nemá ich agentúra skúsenosti a ani nezaznamenala dopyt zamestnávateľov po takýchto zamestnancoch v Košiciach a okolí. Záverom uviedla, že v súčasnosti nevie pre daný typ zamestnanca prácu zabezpečiť z dôvodu, že nespupracuje s chránenými dielňami, ani s organizáciami na podporu zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím. Odporučili obrátiť sa na agentúry podporovaného zamestnávania.

21. Agentúra K. L. súdu oznámila, že nemá možnosť zabezpečiť prácu pre osoby opísané v žiadosti súdu.

22. Agentúra podporovaného zamestnávania L. F. súdu oznámila, že ich agentúra neposkytuje a nevie zabezpečiť prácu pre osoby s uvedenou identifikáciou, neponúka a nesprostredkúva prácu pre tieto osoby a nemá reálne skúsenosti v tejto oblasti.

23. Agentúra podporovaného zamestnávania N. súdu oznámila, že v súčasnosti nevie zabezpečiť pracovné miesto pre osobu so zníženou mierou funkčnej poruchy vyučenej v danom odbore. Na dotaz súdu, či je táto situácia len momentálna alebo dlhodobá, či nie je možné osobám s danou identifikáciou reálne zabezpečiť aspoň prácu na čiastočný úvazok prípadne v chránenej dielni agentúra odpovedala, že ich činnosť nie je za úhradu ako to robia pracovné agentúry, tzn. že neplatí ani klient ani zamestnávateľ.

24. Z odborného posudku o invalidite oprávneného, ktorý je súčasťou Rozhodnutia Sociálnej poisťovne, Ústredie, zo dňa 27.04.2022 mal súd za preukázané, že u oprávneného je rozhodujúcim ochorením mentálna retardácia s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 %, ktorá bola navýšená o 10 %, z dôvodu iných zdravotných postihnutí ako vertebralgiický syndróm pri kyfoslolióze, plochonožie, astigmatizmus, teda na 60 %, pričom výsledná invalidita vznikla od narodenia. Oprávnený bol od útleho detstva vedený neurológom pre zaostávanie v psychomotorickom vývine pre epilepsiu, opakovanými psychologickými vyšetreniami bolo verifikované stredné pásmo ľahkej mentálnej retardácie, aktuálne psychologickým vyšetrením verifikované IQ: 57 v pásme ľahkej mentálnej retardácie, stredne ťažké organické zmeny centrálnnej nervovej sústavy a depresívna symptomatika stredne ťažkého stupňa. V závere, v časti pracovná rekomandácia uvedené, že jeho pracovné možnosti sú obmedzené, môže vykonávať prácu len v prostredí bez zvýšenej psychickej a fyzickej záťaže a bez hmotnej zodpovednosti, môže vykonávať prácu podľa dosiahnutého vzdelania a pracovných zručností.

25. Z lekárskeho posudku, ktorý je súčasťou Rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, referát posudkových činností, zo dňa 24.06.2022 vyplýva, že oprávnený je fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, je odkázaný na sprievodcu pri zabezpečovaní orientácie a komunikácie so spoločenským prostredím. Miera funkčnej poruchy podľa druhu zdravotného postihnutia je 50 %.

Diagnosticko-funkčné hodnotenie oprávneného bolo záverované takto: 1/ Klinické diagnózy podľa 10. MKCH – psychická porucha zapríčinená poškodením a dysfunkciou mozgu a somatickou chorobou, skolióza a kyfóza hrudníkovej oblasti, chronický vertebrogénny algický syndróm a mierna duševná zaostalosť s významnou poruchou správania, 2/ Druh zdravotného postihnutia podľa prílohy č. 3 zák. č. 447/2008 Z.z. – duševné poruchy a poruchy správania, poruchy osobnosti, intelektu, komunikácie, stredné narušenie sociálnej prispôsobivosti 40-50%; pohybový a podporný aparát – chrbtica, choroby kĺbov, zápalové reumatické ochorenie, iné choroby kostí, chrupaviek, šliach, svalov; poruchy chrbtice-ostatné postihnutia chrbtice s ťažkým stupňom porucha funkcie, s výraznou deformitou hrudníka s prihliadnutím na stupeň kardiopulmonárnej insuficiencie chronického charakteru, spondylolistézy III. a IV. stupňa, primárna diseminovaná hyperostóza s ankylozou vo viacerých segmentoch chrbtice 40-50 % a 3/ Duševné poruchy a poruchy správania –mentálna retardácia, ľahká mentálna retardácia, stredné pásmo 30-40 %.

26. Z rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice zo dňa 27.06.2022 vyplýva, že oprávnený je v dôsledku 50 % miery funkčnej poruchy považovaný za ťažko zdravotne postihnutého, a preto mu bol vyhotovený preukaz fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom.

27. Z oznámenia F. G. H. X, D. zo dňa 23.03.2023, ktoré bolo súdu doručené na základe žiadosti súdu vyplýva, že oprávnený absolvovaním štúdia na tejto škole získal nižšie stredné odborné vzdelanie v učebnom odbore 6491G02 –obchodná prevádzka so zameraním na prípravu, skladovanie a predaj tovaru. Bol pripravený pod odborným dohľadom zvládnuť činnosť pracovníkov s kvalifikáciou robotníckeho povolania súvisiace s výkonom práce v danom odbore tak ako je uvedené v dodatku k vysvedčeniu o záverečnej skúške. Samostatne však nie je schopný vykonávať činnosti robotníckeho povolania. Odborné učilište je typ špeciálnej strednej školy, ktorej vzdelávacie programy odborov výchovy a vzdelávania poskytujú odbornú prípravu na výkon nenáročných pracovných činností žiakom s mentálnym postihnutím alebo s mentálnym postihnutím v kombinácii s iným zdravotným postihnutím.

28. Z oznámenia Košického samosprávneho kraja zo dňa 27.03.2023 ohľadne oprávneného, či sa voči nemu viedli alebo vedú akékoľvek konania na tomto orgáne vyplýva, že o tom nemajú žiadne záznamy.

29. Oprávnený predložil súdu správu zo psychologického vyšetrenia u Q. M. R. zo dňa 14.02.2023 na odporúčenie Q. Q. s tým, že je u nich vyšetrený už tretíkrát. Z tejto správy mal súd za preukázané, že u oprávneného je intelektový potenciál i mnestická kapacita t.č. v pásme ľahkej duševnej zaostalosti (IQ 65, MQ 56), aktuálny kognitívny výkon skôr výsledkom vrodených kapacít, než organických zmien, osobnosť sa javí ako simplexnejšia, menej zrelá, s neurotickými črtami a sklonom unikať pred nepríjemnou realitou do fantazijných predstáv, emocionalita jednoduchšia, menej zrelá, aktuálne zvýšené dysforické prežívanie a depresívna symptomatika na ľahkej úrovni, .č. bez akcentovaných psychotických črt a prejavov. Z anamnézy vyplýva, že oprávnený má vrodenú ľahkú mentálnu retardáciu a problémy s chrbticou.

30. Z lekárskej správy E. H. E. B. J. I. D. zo dňa 19.10.2021 vyplýva, že oprávnený zaostával v psychomotorickom vývine, navštevoval neurológa pre ľahkú mentálnu retardáciu, istý čas užíval lieky na epilepsiu. V závere správy je uvedené, že je orientovaný nepresne, psychomotorika inhibovaná, mentálna retardácia IQ 57, oslabené mnestické funkcie na úrovni výraznej subnormy, slovný prejav chudobný, pokojný, infantilný, organické zmeny CNS, depresívne rozlady, afektívna labilita, citová plochosť, osobnosť simplexná, nezrelá, poruchy rozhodovania, psychotická symptomatika nepozorovaná. Ako diagnóza uvedená F70.1 – mierna duševná zaostalosť s významnou poruchou správania a s potrebou pozorovania alebo liečby a F06.8 – iná psychická porucha zapríčinená poškodením a dysfunkciou mozgu a somatickou chorobou, bližšie neurčená.

31. Z lekárskej správy E. H. E. B. J. I. D. zo dňa 04.10.2022 nevyplýva iný, nový záver ohľadne zdravotného stavu oprávneného.

32. Z lekárskej správy T. H. J. I. D. zo dňa 09.03.2023 vyplýva záver, že oprávnenému je odporúčené lekárom primeraný pohybový režim bez statického a dynamického preťažovania Th chrbtice, chrániť pred prechladením.

Takto zistený skutočný stav súd posúdil nasledovne:

33. Podľa ust. § 157 zákona č. 161/2015 Z. z Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj len „CMP“) rozsudok vo veciach výživného možno na návrh zmeniť alebo zrušiť, ak sa zmenia pomery.

34. Podľa ust. § 62 ods. 1, ods. 2 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len zákon o rodine), plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

35. Podľa ust. § 78 zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Ak dôjde k zrušeniu alebo zníženiu výživného pre maloleté dieťa za uplynulý čas, spotrebované výživné sa nevracia. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

36. Súd na základe vykonaného dokazovania návrh navrhovateľky na zrušenie vyživovacej povinnosti voči plnoletému synovi ako oprávnenému na výživné zamietol. Je pravdou, že oprávnený je plnoletý, ukončil strednú školu výučným listom, že poberá invalidný dôchodok, avšak súd dospel k záveru, že oprávnený nie je schopný sa sám živiť, teda riadne sa zamestnať a samostatne dosahovať pravidelný mesačný príjem, ktorým by bol schopný uspokojovať svoje potreby a zároveň jeho aktuálny príjem, ktorým je invalidný dôchodok vo výške XXX,-XXX mesačne nepokryje všetky jeho nevyhnutné mesačné náklady spojené s bývaním, stravou, liekmi a pod. tak ako sú vyššie opísané. Zákonný zánik vyživovacej povinnosti rodičov k deťom zákon spája s nadobudnutím schopnosti dieťaťa samostatne sa živiť. Schopnosťou dieťaťa samostatne sa živiť treba rozumieť schopnosť samostatne, z vlastných zdrojov uspokojovať všetky relevantné životné náklady. Vyžaduje sa, aby táto schopnosť napĺňala požiadavku trvalosti tohto stavu. Vyživovacia povinnosť zaniká spravidla riadnym ukončením štúdia avšak existujú výnimky, kedy vyživovacia povinnosť zanikne skôr alebo výnimky, kedy zanikne neskôr alebo nezanikne nikdy. Pokiaľ ide o zdravotné postihnutie musí byť trvalé a objektívne svojím rozsahom znemožňujúce dieťaťu nadobudnúť schopnosť samostatne sa živiť. V prvom rade musí ísť o také postihnutie, ktoré znemožňuje dieťaťu akúkoľvek prácu. Zdravotné postihnutie, ktoré „len“ obmedzuje dieťa vo výkone niektorých druhov povolání nie je dôvodom pre vznik nároku na výživné. V druhom rade musí ísť o postihnutie trvalé.

37. Lekárskym posudkom o invalidite bola oprávnenému stanovená miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou o 60 %, preto sa z tohto dôvodu považuje oprávnený za osobu invalidnú, zároveň mu bolo odporúčané vykonávať prácu len v prostredí bez zvýšenej psychickej a fyzickej záťaže a bez hmotnej zodpovednosti podľa dosiahnutého vzdelania a pracovných zručností. Podľa vyjadrenia strednej školy, ktorú navštevoval, nie je schopný samostatne vykonávať činnosti robotníckeho povolania. Výsledná invalidita vznikla od narodenia, stále trvá a nie je predpoklad, že stav ľahkej mentálnej retardácie s IQ v pásme 57 sa do budúcnosti zlepší, preto ho možno považovať za stav trvalý, nemenný.

38. Vzhľadom na takto definovaný stav oprávneného a determinované pracovné príležitosti sú jeho možnosti uplatniť sa v pracovnom živote a zaradiť sa aspoň čiastočne do pracovného procesu a prostredia značne obmedzené, priam znemožnené, nakoľko mu to jeho stav neumožňuje, pretože reálne nie je v jeho schopnostiach pracovať sám, mať hmotnú zodpovednosť, čo pri predmete jeho vyučeného odboru skladník, predavač, je nevyhnutné. Zároveň oprávnený nie je schopný samostatne vykonávať práce robotníckeho povolania a práce s fyzickou a psychickou záťažou. Vhodnú prácu mu nespomohol ani Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, ako orgán majúci vo svojej pôsobnosti práve túto činnosť zamerajúci sa na takto špecifické potreby oprávneného, kde bol takmer rok evidovaný ako uchádzač o zamestnanie. Ani oslovené pracovné agentúry, dokonca ani agentúry podporovaného zamestnávania, ktoré podľa zákona poskytujú služby občanom so zdravotným postihnutím, dlhodobo nezamestnaným občanom a zamestnávateľom zamerané na uľahčenie získania zamestnania alebo na udržanie zamestnania alebo na uľahčenie získania zamestnanca z radov občanov so zdravotným postihnutím a dlhodobo nezamestnaných občanov, nevedia zabezpečiť prácu pre typ zamestnanca, akým by bol oprávnený. Aktuálne trh práce nemá vytvorené pracovné pozície v kontexte jeho zdravotného postihnutia, miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, mieru funkčnej poruchy. V tomto prejednávanom prípade sa javí, že jeho pracovné uplatnenie je zjavne len v hypotetickej

rovine aj napriek tomu, že ukončil stredoškolské štúdium s výučným listom a získal nižšie stredné odborné vzdelanie.

39. Oprávnený poberá invalidný dôchodok (aktuálne vo výške 308,-Eur mesačne), ktorý však nepostačuje pokryť jeho potreby, ktoré súdu vyčíslil. Aktuálne býva v byte a v domácnosti starej matky, ktorá sa prevažne o neho stará, otec, ktorému bol ako maloletý zverený do osobnej starostlivosti, žije sám avšak je s oprávneným v každodennom kontakte, otec mu dáva mesačne sumu 50,-Eur a okrem toho robí nákupy, predovšetkým stravy, do domácnosti starej matky.

40. Nakoľko je už oprávnený plnoletý (od 25.07.2019), rozhodnutie súdu ohľadne jeho zverenia do osobnej starostlivosti otca stratilo právny význam, pretože úprava zverenia dieťaťa sa týka výlučne maloletých detí, preto námietka navrhovateľky ako matky, prečo sa o oprávneného nestará otec nie je v tomto prípade odôvodnená. Pokiaľ oprávnený bude chcieť mať určené výživné aj zo strany otca, musí byť ním podaný návrh, nakoľko toto konanie možno začať iba na návrh, súd v týchto prípadoch nemôže začať konanie z úradnej povinnosti (ex offa). To, že oprávnený žije u svojej starej matky, ktorej prispieva na chod domácnosti, teda na bývanie, energie, stravu, nemožno považovať za nič výnimočné, resp. za rozpor s predchádzajúcim súdnym rozhodnutím, nakoľko oprávnený ako plnoletý človek sa môže sám dobrovoľne rozhodnúť, kde a s kým bude bývať a hradiť za to príslušné náklady. Je len logické, že oprávnený vzhľadom na svoj stav, býva v domácnosti s osobou, ktorá mu je blízka a schopná poskytnúť starostlivosť počas celého dňa, nakoľko jeho otec je zamestnaný a s matkou, ktorá je tiež zamestnaná, nemá dobrý vzťah plynúci z minulosti. Súd dodáva, že stará matka oprávneného nemá voči nemu žiadnu zákonnú vyživovaciu povinnosť, ani povinnosť sa o neho osobne starať, je to jej osobné rozhodnutie pomáhať svojmu vnukovi.

41. Súd pri rozhodovaní o tom, či je návrh navrhovateľky na zrušenie výživného v celom rozsahu dôvodný dospel k záveru, že nie je. To však neznamená, že jedine ona ako matka, ktorej v predchádzajúcom súdnom konaní bola určená vyživovacia povinnosť má voči plnoletému synovi vyživovaciu povinnosť. Vzhľadom na celkový stav oprávneného má voči nemu rovnako vyživovaciu povinnosť aj jeho otec. Súd v tejto súvislosti podotýka, že vyživovacia povinnosť rodičov voči ich deťom je ich zákonná povinnosť, vzniká narodením dieťaťa a zaniká okamihom, kedy je dieťa schopné samo sa živiť. Pokiaľ sa rodič a dieťa vedia dohodnúť na rozsahu vyživovacej povinnosti, nie je potrebná ingerencia súdu, pokiaľ ku konsenzu ohľadne výšky, rozsahu výživného rodič a dieťa nedospejú, prichádza do úvahy na základe návrhu oprávnenej osoby autoritatívne rozhodnutie súdu ohľadne výšky výživného.

42. Právna úprava umožňuje súdu zmeniť rozhodnutie o výživnom, ak sa zmenia pomery. V prípade plnoletých detí môže dôjsť k zmene alebo k zrušeniu len na návrh. Z uvedeného dôvodu súd vzal do úvahy pomery, z ktorých sa vychádzalo pri poslednej úprave výšky výživného, teda v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I sp. zn. 16Pc/13/2019, kedy bola matke uložená povinnosť platiť na syna výživné vo výške 100,-Eur mesačne. V tom čase bola navrhovateľka zamestnaná u rovnakého zamestnávateľa teda M. G. C., kde jej mesačný čistý príjem predstavoval cca XXX,-XXX. Tiež pracovala na dohodu o pracovnej činnosti v spoločnosti F. –D. F., kde za obdobie december 2019 až január 2020 zarobila spolu XXX,XX A., od februára 2020 tam už nepracovala pre zdravotné problémy. Jej výdavky predstavovali: bývanie 161,-Eur (bývala ešte v byte spolu s bývalým manželom na C. XX I. D.), z čoho hradila 81,-Eur ona a 80,-Eur jej bývalý manžel, elektrina 20,-Eur, poplatky za TV hradili na polovicu, za obedy v práci 25,-Eur, telefón 10,-Eur, injekcie 34,-Eur, úver v roku 2017 vo výške 20.000,-Eur, za ktorý mesačne platí splátku 300,-Eur. Teda jej príjem bol nižší ako aktuálne a náklady vyššie. V konaní vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 42C/58/2018 bol rozsudkom zrušený spoločný nájom bytu manželmi a výlučným nájomcom sa stal jej bývalý manžel a ona sa musela vysťahovať bez bytovej náhrady. Aj v čase prebiehajúceho konania o určenie výživného zo strany navrhovateľky mala navrhovateľka záväzok plynúci zo zmluvy o splátkovom úvere v F. F., H., na základe čoho splácala tento úver mesačnou splátkou vo výške 307,-Eur, čo súd nebral do úvahy dôvodiac, že tieto výdavky v žiadnom prípade nemožno uprednostniť pred výživou oprávneného. Navyše zaviazaný z tejto zmluvy je aj jej syn O. B., ktorý je spoludlžníkom. Rovnaký názor zastáva súd aj aktuálne. Skutočnosť, že navrhovateľke je na základe exekučného príkazu súdneho exekútora P. K. D. Q., v konaní 114Ex 42/22 zo dňa 13.02.2023 vykonávaná exekúcia záškami zo mzdy a príkaz na úhradu trov exekúcie oprávneného a súdneho exekútora záškami zo mzdy na základe exekučného titulu-rozsudok Okresného súdu Košice I, sp. zn. 16Pc/13/2019 zo dňa 22.05.2020, nemožno pričítať na ťarchu oprávneného nakoľko ak by si

navrhovateľka ako osoba povinná z vyživovacej povinnosti riadne a včas plnila vyživovaciu povinnosť, takéto konanie by nebolo prebiehalo. Musí si byť plne vedomá všetkých následkov svojej pasivity.

43. Oprávnený bol v tom čase žiakom strednej školy, F. G. H. X, D.. Už od roku 2016, kedy sa odsťahoval od rodičov, býva u svojej starej matky. V tom čase vyčísliť svoje mesačné výdavky takto: bývanie 80,-Eur, strava 150,-Eur, cestovné 10,-Eur, učebné pomôcky 20,-Eur, hygienické potreby 20,-Eur, zubné 30,-Eur, ošatenie 30,-Eur, sporenie 30,-Eur.

44. Otec oprávneného bol zamestnaný a prispieval na výživu syna sumou 150,-Eur mesačne.

45. Súd dodáva, že vyživovacia povinnosť rodičov k dieťaťu je povinnosťou zákonnou vyplývajúcou z rodinnoprávneho vzťahu, to znamená, že existuje po celú dobu trvania tohto vzťahu, teda od narodenia dieťaťa do smrti dieťaťa alebo rodiča, prípadne právoplatného rozhodnutia o osvojení dieťaťa či zapretí rodičovstva. Koncepcia úpravy vyživovacej povinnosti vychádza z predpokladu dobrovoľného zabezpečovania výživy dieťaťa jeho rodičmi a len v prípade, ak rodič túto povinnosť dobrovoľne neplní, je potrebný zákrok súdu, ktorý svojím rozhodnutím určí rozsah plnenia vyživovacej povinnosti podľa zákonných kritérií vyplývajúcich zo Zákona o rodine, konkrétne z ust. § 62 až 65 a § 75 až 77 Zákona o rodine. Zákon o rodine zároveň počíta aj s eventuálnou zmenou pomerov, v dôsledku ktorej by už právoplatné rozhodnutie o plnení vyživovacej povinnosti nezodpovedalo zákonným kritériám určovania rozsahu výživného v ust. § 78, ktoré je výnimkou zo zásady nezmeniteľnosti súdneho rozhodnutia. Zmenou pomerov je pritom potrebné rozumieť nielen zmenu odôvodnených potrieb dieťaťa či možností, schopností a majetkových pomerov rodičov, ale aj stavu odkázanosti dieťaťa na výživu poskytovanú mu rodičmi, ktorá skutočnosť je v zásade aj podmienkou pre priznanie nároku na výživné súdnym rozhodnutím, i keď zákonná povinnosť rodičov a tomu korešpondujúce právo dieťaťa na poskytovanie výživy zo strany rodičov existuje, ako bolo uvedené vyššie, na základe rodinnoprávneho vzťahu. Vyživovacia povinnosť rodičov k dieťaťu trvá, kým dieťa nie je schopné samé sa živiť. Kedy nastane takýto faktický stav, závisí od okolností konkrétneho prípadu, pričom medzi rozhodujúce faktory na strane dieťaťa patrí jeho vek, zdravotný stav, štúdium, schopnosť zamestnať sa, schopnosť vykonávať prácu, odôvodnené záujmy a potreby, majetkové pomery a podobne. Dieťa je schopné samé sa živiť vtedy, ak je schopné samostatne uspokojovať svoje potreby. Môže sa stať, že táto okolnosť nenastane nikdy, napríklad z dôvodu výrazne znížených mentálnych či fyzických schopností dieťaťa, ktoré mu neumožňujú zabezpečiť si svoje potreby vlastnou prácou, resp. príjmom.

46. Napokon v konaní nebolo preukázané, že by pomery navrhovateľky neumožňovali naďalej podporovať svojho trvale mentálne postihnutého syna určeným výživným vo výške 100,-Eur mesačne bez ohrozenia uspokojovania všetkých svojich potrieb. Len samotná skutočnosť, že dieťa je poberateľom invalidného dôchodku neznamená automaticky zánik vyživovacej povinnosti.

47. Oprávnený je aj naďalej odkázaný na výživu svojich rodičov, aj napriek tomu, že je poberateľom invalidného dôchodku, ktorý mu nepostačuje na zabezpečenie všetkých jeho potrieb. Na potrebách oprávneného sa majú podieľať obaja rodičia, nielen matka. Matka okrem platenia výživného, sa na jeho potrebách nijako inak nepodieľa, nie sú v kontakte, nekomunikujú spolu, pretože ich vzťah aktuálne nie je dobrý a to od rozvodového konania, v čom presne spočíva negatívny postoj oprávneného k matke sa navrhovateľka dotazovala na pojednávaní, avšak k riadnemu vysvetleniu zo strany oprávneného nedošlo.

48. O trovách konania súd nerozhodoval v zmysle ust. § 57 CMP, nakoľko takýto návrh nebol podaný.

49. Podľa ust. § 368 CSP, osoba oprávnená podať odvolanie sa môže odvolania vzdať. Vzdať sa odvolania možno len voči súdu, a to až po vyhlásení rozhodnutia.

50. Oprávnený z vyživovacej povinnosti sa na pojednávaní dňa 09.10.2023 po vyhlásení rozsudku vzdal práva podávať voči rozsudku odvolanie.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie na Mestský súd Košice v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia, v dvoch písomných vyhotoveniach.

Odvolanie môže podať ten z účastníkov konania, v neprospech ktorého bolo rozhodnuté.

Oprávnený na výživné sa v súlade s ust. § 368 CSP vzdal práva podať odvolanie.

Podľa ust. § 363 CSP, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa ust. § 127 CSP, ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis. Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania.

Podľa ust. § 365 odsek 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa ust. § 62 odsek 1, odsek 2 CMP, odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Podľa ust. § 63 CMP, v odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Ak povinný dobrovoľne neplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z., ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí návrh na súdny výkon rozhodnutia.